

Mål C-641/23 [Dubers]ⁱ

Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler

Datum för ingivande:

den 26 oktober 2023

Domstol som begär förhandsavgörande:

Rechtbank Amsterdam (Nederländerna)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

den 26 oktober 2023

Person som omfattas av den europeiska arresteringsordern

YM

Saken i målet vid den nationella domstolen

VERKSTÄLLIGHET AV EN EUROPEISK ARRESTERINGSORDER.

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Under handläggningen av en europeisk arresteringsorder har frågor uppkommit om huruvida nederländsk rätt är förenlig med unionsrätten vad beträffar villkoren för begäran om en garanti om återsändande efter lagföring i den utfärdande medlemsstaten. Beslutet om hänskjutande fattades efter utgången för tidsfristen för beslutet om den europeiska arresteringsorderns verkställighet. Med anledning härav uppkommer också den formella frågan om detta förhållande kan utgöra hinder för att hänskjuta dessa materiella tolkningsfrågor till domstolen.

ⁱ Detta är ett fiktivt namn som inte utgör det verkliga namnet på någon part i detta förfarande.

Tolkningsfrågor

I. Utgör artikel 17.4 och 17.7 i rambeslut 2002/584/RIF, i förening med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, hinder för att en medlemsstat genomför förstnämnda bestämmelse så, att en verkställande rättslig myndighet vars beslut inte omfattas av ett ordinärt rättsmedel inte får förlänga beslutsfristen på 90 dagar endast i syfte att hänskjuta frågor för förhandsavgörande till Europeiska unionens domstol efter denna tidsfrist, vilket medför att myndigheten måste fatta ett beslut om verkställighet av den europeiska arresteringsordern utan att hänskjuta dessa frågor?

II. Utgör artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF, jämförd med artikel 18 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och, i förekommande fall, jämförd med artiklarna 20 och 21.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, hinder för att en medlemsstat genomför förstnämnda bestämmelse så, att överlämnandet för lagföring av personer bosatta i den verkställande medlemsstaten endast får villkoras av en garanti om återsändande om den medlemsstaten har jurisdiktion för de gärningar som överlämnandet för lagföring hänför sig till – med följden att det villkoret inte är uppfyllt om gärningarna inte utgör brott enligt den medlemsstatens lagstiftning – trots att den medlemsstaten inte tillämpar samma villkor på sina medborgare?

III. Om fråga II besvaras jakande: Utgör artikel 9.1 d i rambeslut 2008/909/RIF, i förening med artikel 25 i samma rambeslut samt artiklarna 4.1 och 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF, hinder för att en medlemsstat som har tillämnat artikel 7.4 i rambeslut 2008/909/RIF genomför förstnämnda bestämmelse så, att

efter det att den verkställande rättsliga myndigheten har godkänt ett överlämnande för lagföring till den utfärdande medlemsstaten efter att ha fått en garanti om återsändande för en sådan gärning som avses i artikel 2.4 i rambeslut 2002/584/RIF som inte utgör ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, men med avseende på vilket den verkställande rättsliga myndigheten uttryckligen har avstått från att avslå begäran om överlämnande av dessa skäl,

andra myndigheter i den verkställande medlemsstaten (som verkställande stat) därefter måste eller får vägra att erkänna och verkställa fängelsestraffet eller den frihetsberövande åtgärden som utdömts i den utfärdande medlemsstaten för den gärningen på grund av att gärningen inte utgör ett brott i den verkställande medlemsstaten (som verkställande stat) och sålunda måste eller får vägra att verkställa garantin om återsändande?

Anförda unionsbestämmelser

Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1) i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299/RIF (EUT L 81, 2009, s. 24), efter rättelse i EUT 2020, L 118, s. 39: artiklarna 2, 4, 5 och 17

Rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa dessa inom Europeiska unionen (EUT L 327, 2008, s. 27), i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299/RIF, artiklarna 7, 9 och 25

Anförda nationella bestämmelser

Lag av den 29 april 2004 om genomförande av rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan Europeiska unionens medlemsstater (nedan kallad OLW) (Staatsblad 2004, 195), i dess lydelse efter ändring: artiklarna 6, 7, 22 och 29

Lag om ömsesidigt erkännande och verkställighet av frihetsberövande åtgärder och villkorliga domar (nedan kallad WETS) (Staatsblad 2012, 333), i dess lydelse efter ändring: artiklarna 1.1, 2.11, 2.12 och 2.13

Nederländska brottsbalken (nedan kallad brottsbalken): artiklarna 7 och 86b

Straffprocessordningen: artikel 456

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i målet vid den nationella domstolen

- 1 Det nationella målet handlar om en europeisk arresteringsorder som Sad Okręgowy w Jeleniej Górze, Wydział III Karny (Polen) utfärdade mot YM den 9 maj 2023. Domstolen Rechtbank Amsterdam ska som verkställande rättslig myndighet fatta beslut om verkställigheten av denna europeiska arresteringsorder. Mot beslutet finns inga ordinära rättsmedel att tillgripa.
- 2 Den europeiska arresteringsordern handlar om att lagföra YM med anledning av en gärning, närmare bestämt underlåtenhet att betala underhåll för barn i enlighet med beslut som fattats av polska domstolar. Den utfärdande rättsliga myndigheten har inte betecknat gärningen som en gärning som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584/RIF som kan medföra överlämnande ”utan kontroll av om det föreligger dubbel straffbarhet för gärningen”. Den nationella domstolen har fastställt att gärningen inte utgör ett brott enligt nederländsk rätt men ser anledning att göra avsteg från tillämpningen av skälet att få vägra verkställighet enligt artikel 4.1 i rambeslut 2002/584/RIF.
- 3 YM är polsk medborgare men har vistats legalt i Nederländerna i minst fem år utan avbrott och har därmed erhållit uppehållstillstånd i Nederländerna. Enligt den nationella domstolens bedömning är han bosatt i Nederländerna i den mening som avses i artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF. YM har också sådana band till Nederländerna att verkställigheten i Nederländerna av det eventuella beslutet om

fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd i Polen efter överlämnandet kommer att bidra till ökade möjligheter till återintegrering i samhället.

- 4 YM greps i Nederländerna den 2 juli 2023 för att verkställa den europeiska arresteringsordern. Den dagen började beslutsfristen på 60 dagar att löpa. Den första förhandlingen i målet ägde rum den 24 augusti 2023. Vid förhandlingen förlängde den nationella domstolen tidsfristen på 60 dagar med 30 dagar. Den nationella domstolen fattade ett interimistiskt beslut den 7 september 2023 om att återuppta det muntliga förfarandet för att ge parterna möjlighet att yttra sig över domstolens avsikt att ställa tolkningsfrågor, vid förhandlingen den 28 september 2023. Beslutsfristen på 90 dagar gick ut den 30 september 2023, det vill säga före detta beslut om hänskjutande.

Kortfattad redogörelse för skälen till begäran om förhandsavgörande

Inledning

- 5 Det faktum att gärningen som begäran om överlämnande för lagföring avser inte utgör ett brott enligt nederländsk rätt och att den eftersökta personen är bosatt i Nederländerna ger upphov till två frågor om tolkningen av rambeslut 2002/584/RIF och rambeslut 2008/909/RIF med avseende på huruvida överlämnandet för lagföring av en bosatt person får villkoras av en garanti om återsändande.
- 6 Innan den nationella domstolen får ställa tolkningsfrågorna måste den dock ta ställning till om den enligt den nationella lagstiftningen i det här skedet i förfarandet får hänskjuta dessa frågor till EU-domstolen.

Fråga 1

- 7 Mot bakgrund av det stora antalet inkommande europeiska arresteringsordrar (cirka 1 000 per år) händer det med jämna mellanrum att den nationella domstolen kan behandla en europeisk arresteringsorder först strax innan beslutsfristen på sextio dagar löper ut (som i förevarande mål) eller rentav efter att den löpt ut. Det framgår ofta först efter förhandlingen, under de juridiska överläggningarna om vilket beslut som ska fattas, att ett visst mål ger upphov till en fråga om hur unionsrätten ska tolkas. Så är fallet även i detta mål. Vid den första förhandlingen intog ingen av parterna ståndpunkten att Nederländernas sätt att tillämpa rambeslut 2002/584/RIF och rambeslut 2008/909/RIF kräver en tolkning av rambesluten, varför den nationella domstolen tog upp denna frågeställning på eget initiativ i sitt interimistiska beslut. I ett sådant fall får den eftersökta personen och åklagarmyndigheten Openbaar Ministerie ändå tillfälle att uttala sig om tolkningsfrågorna. För detta höll den nationella domstolen en separat förhandling i målet. Avslutningsvis tar även formulerandet av tolkningsfrågorna och upprättandet av beslutet om hänskjutande viss tid i anspråk. Kort sagt är det inte ovanligt att tolkningsfrågorna först kan framställas efter det att beslutsfristen på

90 dagar gått ut, även om avsikten att hänskjuta dem tagit form redan före tidsfristens utgång.

- 8 Artikel 22.4 OLW är den enda rättsliga grunden för förlängning av beslutsfristen på 90 dagar i samband med tolkningsfrågor till EU-domstolen. Enligt denna bestämmelse är en förlängning möjlig ”om den nationella domstolen i undantagsfall ännu inte kunnat fatta något beslut inom den tid [betslutsfristen på 90 dagar] enligt punkt 3 på grund av att den avvaktar ett beslut från Europeiska unionens domstol om tolkningsfrågor som är relevanta för domstolens beslut”. Även med tanke på motivet till denna bestämmelse i förarbetena tolkar den nationella domstolen denna bestämmelse så, att en förlängning av beslutsfristen på 90 dagar i samband med tolkningsfrågor endast är möjlig om den nationella domstolen verkligen har ställt frågorna före utgången av tidsfristen.
- 9 Det förefaller den nationella domstolen som att artikel 22.4 OLW inte är i överensstämmelse med unionsrätten, eftersom denna bestämmelse gör det omöjligt för den nationella domstolen att ställa tolkningsfrågor om beslutsfristen på 90 dagar redan har gått ut.
- 10 I domen i mål F har EU-domstolen slagit fast att medlemsstaterna ska följa tidsfristerna i artikel 17 i rambeslut 2002/584/RIF när de ska fatta ett definitivt beslut ”om den behöriga den nationella domstolen beslutar att lägga fram en tolkningsfråga för domstolen”.¹ I ett sådant fall handlar det om ”undantagsfall” i den mening som avses i artikel 17.7 i rambeslut 2002/584/RIF som medför att överlämnandeförfarandet kan dröja mer än 90 dagar.²
- 11 Med tanke på att inga ordinära rättsmedel är tillgängliga för att angripa beslut av den nationella domstolen om att verkställa den europeiska arresteringsordern åligger det enligt artikel 267.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) den nationella domstolen att ställa tolkningsfrågor. Formuleringarna i artikel 22.4 OLW utgör emellertid i ett mål som detta hinder för den nationella domstolen att efterkomma skyldigheten att ställa tolkningsfrågor angående rambeslut 2002/584/RIF och rambeslut 2008/909/RIF. Nationella förfaranderegler som artikel 22.4 OLW får emellertid inte befria den nationella domstolen från de skyldigheter som åvilar den på grundval av artikel 267 i FEUF.³
- 12 För att kunna avgöra om den nationella domstolen får ställa materiella tolkningsfrågor måste den först ställa den formella tolkningsfrågan om unionsrätten utgör hinder för en medlemsstats bestämmelse som på ett sådant sätt begränsar den verkställande rättsliga myndighetens skyldighet att ställa tolkningsfrågor. Om svaret på den formella tolkningsfrågan är jakande kan den nationella domstolen hänskjuta de materiella tolkningsfrågorna.

¹ Se dom av den 30 maj 2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, punkterna 64 och 65.

² Se dom av den 12 februari 2019, TC, C-492/18 PPU, EU:C:2019:108, punkt 43.

³ Se dom av den 15 mars 2017, C-3/16, Aquino, EU:C:2017:209, punkt 47.

Fråga II

- 13 Om svaret på fråga I är jakande vill den nationella domstolen veta om sättet på vilket Nederländerna har genomfört artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF är i överensstämmelse med unionsrätten.
- 14 Underlåtenhet att fullgöra skyldigheten att betala underhåll för ett minderårigt barn enligt ett fastställt domstolsbeslut utgör enligt nederländsk rätt i förevarande mål inte ett brott (punkt 2). Den nationella domstolen tolkar den nederländska bestämmelsen om genomförande av artikel 4.1 i rambeslut 2002/584/RIF så, att denna bestämmelse utgör ett fakultativt skäl för att vägra verkställighet. Den nationella domstolen kan alltså avstå från att vägra att överlämna personen av det skälet att gärningen inte utgör ett brott enligt nederländsk rätt. Den nationella domstolen ser i förevarande fall därför inte någon anledning till att vägra att överlämna personerna i fråga, eftersom gärningen har begåtts i Polen av en polsk medborgare.
- 15 YM har begärt att bli betraktad och behandlad som en nederländsk medborgare och att den nederländska bestämmelsen om genomförande av artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF (artikel 6 OLW) ska tillämpas på honom. Två av de tre villkoren för detta i artikel 6.3 OLW är uppfyllda. YM har påvisat att han har uppehållit sig stadigvarande i Nederländerna utan avbrott i minst fem år (första villkoret). Det framgår av ett yttrande om YM som avgetts av den nederländska migrationsmyndigheten Immigratie- en Naturalisatiedienst att han inte förväntas förlora sin rätt att uppehålla sig i Nederländerna till följd av att det utdöms ett straff eller en åtgärd mot honom efter överlämnandet (tredje villkoret). Dessutom har den nationella domstolen fastställt att han har sådana ekonomiska, sociala och språkliga band till Nederländerna att möjligheterna till återintegrering i samhället är bättre i Nederländerna än i den utfärdande medlemsstaten. Det föreligger alltså tillräckliga skäl för att knyta överlämnandet av YM av en garanti om återsändande.
- 16 Det andra villkoret för att likställas med en nederländsk medborgare är emellertid inte uppfyllt i förevarande mål. Det villkoret går ut på att den berörda personen ”kan lagföras för gärningar som ligger till grund för den [europeiska arresteringsordern], det vill säga att Nederländerna kan utöva jurisdiktion över dessa gärningar. Gärningen som överlämnandet begärs för i förevarande mål ska ha begåtts utanför Nederländerna. Enligt artikel 7.1 och 7.3 i brottsbalken krävs för extraterritoriell jurisdiktion att gärningen enligt nederländsk rätt är straffbar och betraktas som ett brott av viss svårhetsgrad (”misdrijf”). Mot bakgrund av att gärningen som sådan enligt nederländsk rätt inte utgör ett brott kan Nederländerna inte utöva någon jurisdiktion över densamma. Enligt lydelsen av artikel 6.3 OLW får den nationella domstolen alltså inte villkora överlämnandet för lagföring av YM till Polen av en garanti om återsändande till Nederländerna.
- 17 Dock uppkommer frågan huruvida villkoret att en eftersökt person ”kan lagföras i Nederländerna för de gärningar som ligger till grund för den [europeiska

arresteringsordern]” är i överensstämmelse med unionsrätten, särskilt med artikel 18 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och med artikel 20 och 21.2 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt den nationella domstolens uppfattning införs genom artikel 6.3 OLW med det villkoret en särbehandling av utlänningar (medborgare i andra medlemsstater än Nederländerna) på grundval av nationalitet. I artikel 6.1 OLW ställs nämligen inte det villkoret för nederländska medborgare. Den nationella domstolen kan sålunda villkora ett överlämnande för lagföring av en nederländsk medborgare av en garanti om återsändande, även om Nederländerna inte har någon jurisdiktion över den gärning för vilken överlämnandet för lagföring begärs, men överlämnandet för lagföring av en utlänning som är bosatt i Nederländerna kan endast villkoras av en garanti ifall Nederländerna har jurisdiktion över den gärning för vilken överlämnandet för lagföring begärs.

- 18 Denna åtskillnad finner inte sin orsak i bestämmelsen om extraterritoriell jurisdiktion. Nederländerna kan på grundval av artikel 7.1 och 7.3 i brottsbalken utöva jurisdiktion över straffbara handlingar som har begåtts i utlandet av nederländska medborgare och utlänningar som har en fast bosättnings- eller vistelseort i Nederländerna (som YM). När gärningen som har begåtts i utlandet inte utgör ett brott enligt nederländsk rätt kan inte Nederländerna utöva någon jurisdiktion, vare sig om det avser en nederländsk medborgare eller en utlänning med fast bosättnings- eller vistelseort i Nederländerna.
- 19 Villkoret att en utlänning ”kan lagföras i Nederländerna för gärningar som ligger till grund för den [europeiska arresteringsordern]” härrör från den nederländska förklaringen till den europeiska utlämningskonventionen (Paris, 13 december 1957) och till konventionen upprättad på grundval av artikel K 3 i Fördraget om Europeiska unionen om utlämning mellan Europeiska unionens medlemsstater.⁴ Villkoret syftar till att undvika straffrihet för den eftersökta personen i fall där den verkställande rättsliga myndigheten villkorar överlämnandet av en garanti om återsändande, men där den utfärdande medlemsstaten inte lämnar någon tillräcklig garanti om återsändande.
- 20 Enligt den nationella domstolen utgör denna strävan efter att undvika straffrihet inget objektivt rättfärdigande för att göra åtskillnaden.
- 21 Domstolen har beskrivit garantierna i artikel 5 i rambeslutet 2002/584/RIF som ”de garantier som den [utfärdande medlemsstaten] måste lämna i särskilda fall”.⁵ Den utfärdande medlemsstaten är alltså skyldig att lämna garantin ifall dess verkställande rättsliga myndighet begär överlämnande för lagföring av en medborgare eller person bosatt i den verkställande medlemsstaten. Denna slutsats

⁴ Dublin, 27 september 1996 (EUT 1996, C 313, s. 12).

⁵ Se dom av den 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality (Bristar i domstolssystemet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 42, av den 15 oktober 2019, Dorobantu, C-128/18, EU:C:2019:857, punkt 48 och dom av den 11 mars 2020, SF (Europeisk arresteringsorder – Garanti för återsändande till den verkställande staten) (C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 40).

finner stöd i den omständigheten att underlåtenheten att lämna garantin inte utgör ett av skälen för vägran i artiklarna 3–4a i rambeslut 2002/584/RIF. Även artikel 27.4 och 28.2 d i rambeslut 2002/584/RIF ger stöd för den slutsatsen. Enligt de bestämmelserna måste den utfärdande medlemsstaten vid en begäran om kompletterande samtycke för de situationer som avses i artikel 5 i rambeslut 2002/584/RIF nämligen lämna de garantier som avses i artikeln.

- 22 Om den utfärdande medlemsstaten faktiskt är skyldig att lämna en garanti om återsändande för en medborgare eller person bosatt i den verkställande medlemsstaten tas med kravet att en utlänning ”kan lagföras i Nederländerna för gärningar som ligger till grund för den [europeiska arresteringsordern]” hänsyn till möjligheten att den utfärdande medlemsstaten inte följer unionsrätten. Unionsrätten bygger visserligen på det ömsesidiga förtroendet för att de andra medlemsstaterna följer unionsrätten, vilket medför att den verkställande medlemsstaten endast i undantagsfall får undersöka om den utfärdande medlemsstaten har efterlevt unionsrätten i ett konkret fall.⁶ Villkoret har alltså företräde i sådana undantagsfall.
- 23 I detta mål illustreras nackdelarna med denna ansats. Openbaar Ministerie har nämligen redan före beslutet i den nationella domstolen begärt av den utfärdande rättsliga myndigheten att YM ska likställas med en nederländsk medborgare för att utverka en garanti om återsändande, en garanti som man också fått. Risken för straffrihet som man önskar förebygga med villkoret kan inte uppstå i det här målet. Inte desto mindre utgör OLW hinder för att överlämnandet i målet villkoras av garantin om återsändande.

Fråga III

- 24 Om fråga II besvaras jakande har den nationella domstolen att undersöka om den kan tolka artikel 6.3 OLW så, att den är förenlig med rambeslutet. Om det inte går måste den nationella domstolen underlåta att tillämpa det aktuella villkoret på grund av att den inte är förenlig med direkt tillämplig unionsrätt. Den nationella domstolen utesluter inte att artikel 6.3 OLW kan tolkas i överensstämmelse med rambeslutet. Vid ett jakande svar utgör detta villkor alltså inte hinder för en överlämning för lagföring med garanti om återsändande.
- 25 I ett fall som i förevarande mål, där avsaknaden av jurisdiktion är en följd av den omständigheten att gärningen som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte utgör ett brott enligt nederländsk rätt, aktualiseras efter beslutet att villkora överlämnandet för lagföring av en i landet bosatt person för en dylik gärning till garantin om återsändande frågan om huruvida sättet på vilket Nederländerna har genomfört artikel 25 i rambeslut 2008/909/RIF är i överensstämmelse med unionsrätten.

⁶ Se till exempel dom av den 25 juli 2018, Minister for Justice and Equality, i domstolssystemet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, punkt 35–37)

- 26 Minister van Justitie en Veiligheid (justitieministern) fattar beslut om erkännande och verkställighet i Nederländerna av ett fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd som utdömts i den utfärdande medlemsstaten efter överlämnande för lagföring villkorat till garantin om återsändande (artikel 2:10.1 i WETS) ”med beaktande av beslutet av Gerechtshofs särskilda avdelning [Arnhem-Leeuwarden]” (artikel 2:12.1 i WETS). Såvida inte ministern direkt förvägrar erkännandet och verkställigheten prövar Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden bland annat ifall tvingande skäl till en vägran utgör hinder för erkännandet, däribland det tvingande skälet att ”gärningen som en frihetsberövande åtgärd utdömts för, om den begicks i Nederländerna, inte skulle utgöra ett brott enligt nederländsk rätt” [artikel 2:11.3, ingressen och punkt b) i förening med artikel 2:13.1, ingressen och punkt f) i WETS]. Omständigheten att gärningen som fängelsestraffet eller den frihetsberövande åtgärden utdömts för inte utgör ett brott enligt nederländsk rätt leder sålunda enligt lagens bokstav utan vidare till en förvägran av erkännandet av fängelsestraffet eller den utdömda frihetsberövande åtgärden som utdömts i den utfärdande medlemsstaten, med följderna att den berörda personen – trots garantin om återsändande – inte kan avtjäna fängelsestraffet eller den frihetsberövande åtgärden i Nederländerna.
- 27 Det förefaller den nationella domstolen som att detta strider mot unionsrätten. För det första innebär skälet till vägran i artikel 9.1 d, i rambeslut 2002/909/RIF ett fakultativt skäl till vägran av erkännandet och verkställigheten, vilket följer av verbet ”får”. För det andra vilar rambeslut 2008/909/RIF på principen om ömsesidigt erkännande. Enligt den principen utgör erkännandet och verkställigheten av fängelsestraffet eller den frihetsberövande åtgärden som utdömts i den utfärdande medlemsstaten huvudregeln och vägran utgör undantaget, som måste tolkas strikt.⁷ Därför ska en medlemsstat vid genomförandet av artikel 9.1 d, i rambeslut 2008/909/RIF ge sina behöriga myndigheter ett visst utrymme för skönsmässig bedömning för att tillämpa detta skäl till vägran.⁸
- 28 I sammanhanget med en garanti om återsändande för en gärning som inte utgör ett brott i den verkställande medlemsstaten är emellertid frågan om ett sådant bedömningsutrymme är förenligt med unionsrätten.
- 29 Enligt artikel 25 i rambeslut 2008/909/RIF kan bestämmelserna i det rambeslutet nämligen inte vara till förfång för innebörden i eller sättet för tillämpningen av artikel 4.1 och artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF.⁹ Dessa bestämmelser äger alltså ”företräde” framför bestämmelserna i rambeslut 2008/909/RIF. För det första innebär garantin i artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF att den berörda personen ”efter att ha hörts återsänds till den verkställande medlemsstaten för att

⁷ Se dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, EU:C:2017:4, punkt 46.

⁸ Se dom av den 29 april 2021, X (Europeisk arresteringsorder – Ne bis in idem), C-665/20 PPU, EU:C:2021:339, punkt 44.

⁹ Se dom av den 13 december 2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, punkt 48.

där avtjäna det [fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd] som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten”. För det andra har domstolen vid flera tillfällen övervägt artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF och kommit fram till att den utgör en av bestämmelserna i det rambeslutet som ger ”möjlighet att i speciella situationer tillåta de behöriga rättsliga myndigheterna att besluta att ett utdömt fängelsestraff ska verkställas i den verkställande medlemsstaten”.¹⁰ När den verkställande rättsliga myndigheten har bifallit överlämnandet mot en garanti om återsändande (efter att ha bortsett från det fakultativa skälet till vägran på grund av att gärningen inte utgör ett brott i den egna medlemsstaten) och har kommit fram till att den berörda personen eventuellt ska avtjäna ett fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd i den verkställande medlemsstaten utgör unionsrätten enligt den nationella domstolen hinder för att de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten likväl måste eller får göra bedömningen att det faktum att gärningen inte utgör något brott utgör hinder för att erkänna och verkställa påföljden.

- 30 Förvisso föreligger det vid tillämpningen av artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF, till skillnad från tillämpningen av artikel 4.6 i rambeslut 2002/584/RIF, ingen risk för straffrihet när den verkställande medlemsstaten (som verkställande medlemsstat) inte övertar verkställigheten av fängelsestraffet eller den frihetsberövande åtgärden som utdömts i den utfärdande medlemsstaten, däremot omintetgör underlåtenheten att verkställa åtgärden i den verkställande medlemsstaten det eftersträvade syftet med garantin om återsändande att förbättra möjligheten till återintegrering i samhället. Skyldigheten eller möjligheten att vägra erkännande och verkställighet på grund av att en gärning inte är straffbar enligt rätten i den verkställande medlemsstaten kullkastar alltså all faktisk verkan av artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF.
- 31 Svaret på fråga II är relevant för att kunna döma i det nationella målet. Vid ett jakande svar skulle den nationella domstolen kunna ompröva sin avsikt att inte förvägra överlämnandet på grund av att gärningen inte är straffbar i nederländsk rätt i ljuset av den omständigheten att det inte är garanterat att den berörda personen får avtjäna ett eventuellt fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd i Nederländerna. Vid ett nekande svar skulle den nationella domstolen kunna anta att erkännandet och verkställigheten av det eventuellt utdömda fängelsestraffet eller den frihetsberövande åtgärden inte går om intet till följd av att gärningen inte är straffbar enligt nederländsk rätt, med tanke på att Gerechtshof och ministern är skyldiga att i möjligaste mån tolka WETS så att den överensstämmer med rambeslutet¹¹ och att artikel 5.3 i rambeslut 2002/584/RIF äger ”företräde” framför bestämmelserna i rambeslut 2008/909/RIF.

¹⁰ Se dom av den 11 mars 2020, SF (Europeisk arresteringsorder – Garanti för återsändande till den verkställande staten) (C-314/18, EU:C:2020:191, punkt 41).

¹¹ Se dom av den 24 juni 2019, Poplawski, C-573/17, EU:C:2019:530, punkt 94